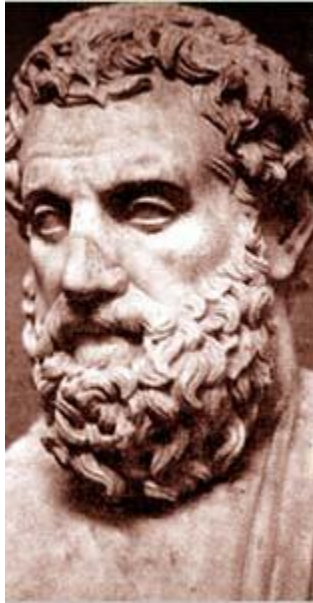

ΣΟΦΟΚΛΗΣ

Τραγικός ποιητής της ελληνικής αρχαιότητας, ο δεύτερος από τους τραγικούς του 5ου αι. π.Χ. και ένας από τους επιφανέστερους όλων των λαών και όλων των εποχών

Γεννήθηκε στο ωραιότατο προάστιο της Αθήνας, τον Ίππειο Κολωνό, το 496πχ. Ο πατέρας του Σόφιλλος, ευκατάστατος εργοστασιάρχης, είχε τα μέσα και φρόντισε για τη σωματική και πνευματική ανάπτυξη του Σ. Γι' αυτό, μετά τη ναυμαχία της Σαλαμίνας, επειδή ξεχώριζε για την ομορφιά και τη μουσική μόρφωση, τον διάλεξαν να διευθύνει το χορό των εφήβων, που θα τραγουδούσε και θα χόρευε γύρω από το τρόπαιο τα επινίκια. Στους δραματικούς αγώνες πρωτοπαρουσιάστηκε το 468 π.Χ. και νίκησε τον παλιό ήρωα της τέχνης, τον Αισχύλο, με την τετραλογία "Τριπτόλεμος". Κριτής του ήταν ο ίδιος ο Κίμωνας, ο νικητής των Περσών στον Ευρυμέδοντα, μαζί με τους άλλους στρατηγούς. Αυτή υπήρξε η αρχή μιας συνεχούς και σταθερής επιτυχίας.

Διαγωνίστηκε άλλες τριάντα περίπου φορές και στις 18 πήρε τα πρωτεία, ενώ στις υπόλοιπες τα δευτερεία. Ποτέ δεν ήρθε τρίτος. Το 442 δίδαξε την **Αντιγόνη** και τότε ήταν η επιτυχία του, ιδίως για τις υψηλές του γνώμες περί πολιτείας, ώστε οι Αθηναίοι τον διάλεξαν συστράτηγο του Περικλή στο Σαμιακό πόλεμο (441 - 439 π.Χ.).

Ύστερα από αυτό έπαιρνε μέρος στην πολιτική ζωή της πόλης, όπως ο κάθε καλός πολίτης του καιρού του, αλλά κύριο έργο του ήταν πάντοτε η δραματοποιία.

Και η ιδιωτική ζωή του Σοφοκλή. υπήρξε επίσης ευτυχισμένη. Από τη Νικοστράτη απέκτησε τέσσερις γιους. Από αυτούς ο Ιοφώντας, όπως επίσης ο εγγονός του Σοφοκλής ο νεότερος, έγραψαν τραγωδίες. Ο εγγονός του μάλιστα, λίγο μετά το θάνατο του παππού του ήταν εκείνος που δίδαξε τον **Οιδίποδα επί Κολωνό**.

Ο Σοφοκλής. πέθανε σε ηλικία 90 χρόνων, το φθινόπωρο του 406πχ. Λίγο νωρίτερα είχε πεθάνει ο Ευριπίδης, τον οποίο ο Σοφοκλής. πένθησε φορώντας σκούρο μιάτιο και αφήνοντας τους ηθοποιούς και το χορό αστεφάνωτους στις παραστάσεις εκείνης της χρονιάς. Ο Σοφοκλής. θάφτηκε στον πατρικό του τάφο, που βρισκόταν στο δρόμο προς τη Δεκέλεια, και πάνω στον τάφο του τοποθετήθηκε μία σειρήνα. Προς τιμή του ο δήμος των Αθηναίων ψήφισε να του προσφέρεται κάθε χρόνο θυσία. Ο ρήτορας Λυκούργος πρότεινε και στήθηκε στο θέατρο του Διόνυσου μαρμάρινος ανδριάντας του ποιητή, που σήμερα βρίσκεται στο μουσείο του Λατερανού, στη Ρώμη.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

Κατά το γραμματικό Αριστοφάνη το Βυζάντιο, ο Σοφοκλής. έγραψε 123 δράματα, καθώς επίσης και ελεγείες και παιάνες. Από τα δράματά του σώθηκαν επτά ακέραια,

τα εξής, σύμφωνα με τη σειρά της διδασκαλίας τους: **Αντιγόνη, Ηλέκτρα, Τραχίνιαι, Οιδίπους τύραννος, Αίας, Φιλοκτήτης** και **Οιδίπους επί Κολωνώ**. Σώθηκαν επίσης 400 στίχοι από το σατυρικό του δράμα **Ιχνευταί**, καθώς επίσης 90 στίχοι από την τραγωδία **Ευρύπυλος** και 25 στίχοι από την τραγωδία **Αχαιών σύλλογος**. Μερικοί από τους τίτλους των έργων του που χάθηκαν είναι και οι εξής: **Νιόβη, Ακρίσιος, Δανάη, Φινεύς, Τυμπανισταί, Θάμυρις, Ναυσικά ή Πλύντριαι**. Όπως η ποίηση του Αισχύλου εκπροσωπεί τη γενιά των μαραθονομάχων και του Ευριπίδη τη γενιά των σοφιστών, έτσι και η ποίηση του Σοφοκλή. απεικονίζει μία ολόκληρη γενιά, τη γενιά του Περικλή, για την οποία ιδανικό ήταν η αρμονία και το μέτρο σε όλα. Ο ήρεμος χαρακτήρας της ποίησής του μοιάζει με την ποίηση του Ομήρου και τα αγάλματα του Φειδία.

Για τη γλυκύτητα της γλώσσας του ο Αριστοφάνης έλεγε ότι το στόμα του "**μέλιτι κεχρισμένον ην**". Γι' αυτό ακριβώς και η ποίηση του Σοφοκλή. ήταν αγαπητή όχι μόνο στο πλήθος, αλλά και στα εκλεκτά πνεύματα της εποχής του. Ο Ξενοφώντας τον θεωρούσε ως τον πιο τέλειο τραγικό ποιητή και ο Αριστοφάνης στους "**Βατράχους**" του τον κατατάσσει αμέσως μετά τον Αισχύλο, με τρίτο τον Ευριπίδη. Ο Αριστοτέλης τέλος με βάση τις τραγωδίες του Σοφοκλή. διατύπωσε τους κανόνες της τραγικής τέχνης.

Τα πρόσωπα των έργων του, επειδή απεικονίζουν τις διαθέσεις και τα πάθη της ανθρώπινης ψυχής, απέκτησαν παγκόσμιο και αιώνιο κύρος. Οι χαρακτήρες του, μεγαλοπρεπείς και έξοχοι ή βίαιοι και σκληροί, είναι τόσο πραγματικοί, ώστε ο άνθρωπος να αναγνωρίζει σ' αυτούς τις δικές του αρετές και τα δικά του πάθη. Οι ήρωές του, και όταν ακόμα σφάλουν, έχουν κάτι το ευγενικό και υψηλό. Ποτέ δεν παρουσιάζονται με αισθήματα ταπεινά, όπως είναι η φιλαργυρία, η φιλαυτία, η μνησικακία. Αντίθετα διακρίνονται για την αίσθηση του χρέους (Αντιγόνη, Ηλέκτρα) και της τιμής (Αίας), την αλύγιστη αποφασιστικότητα, την αρρενωπή τρυφερότητα. Γιατί ο Σοφοκλής. δεν είναι ένας απλός ποιητής, είναι ένας μεγάλος ιδεολόγος.

Και στην πλοκή του μύθου ξεχωρίζει ο Σοφοκλής. Τα διάφορα μέρη του μύθου παρουσιάζουν φυσική αλληλουχία και όλα μαζί αποτελούν ένα αδιάσπαστο οργανικό σύνολο. Την πλοκή αυτή τη ζωντανεύουν ακόμα περισσότερο οι "περιπέτειες", οι "αναγνωρίσεις" και η "τραγική ειρωνεία", που έχουν εξαιρετική θέση μέσα στο έργο του.

Με τα ιδεολογικά αυτά στοιχεία και τεχνικά μέσα ο Σοφοκλής οδήγησε την τραγωδία στη μεγαλύτερη τελειότητα που μπορούσε να φτάσει, χωρίς να απομακρυνθεί από την καταγωγή και το πνεύμα της. Έτσι εξηγείται η λατρεία που του επιφύλαξαν οι άνθρωποι και κατά την αρχαιότητα και κατά τους νεότερους χρόνους.